

stemu. Udje kr. š. sv. so napadali učiteljsvo deloma na cesti, deloma celo v stanovanju z grdim izživljanjem. Eden teh me je denunciral zaradi srbofilstva — k sreči brezuspešno. Decembra 1916 je sklenil kraj. šol. svet prositi za zaključenje II. razreda, januarja 1917 pa je prošil za moj vpoklic k vojakom, majnika je sklenil prositi za moje premeščenje; to je storil poleti osebno šol. ogleda in ud okr. šol. sveta — ki je moral celo dobiti globo zaradi šolskih zamud — pri čemer ga je podpiral c. kr. glavar iz dovolj praktičnih vzrokov. — Okrajni šolski svet menda ni našel pravega pota, ker je stavil tozadevni predlog šele februarja 1918, kakor stoji to v dekretu. — Skoro pol leta prej pa je začela komedija med kraj. šol. svetom in lastnico šolskega poslopja zaradi odpovedi. Prva stvarna odpoved ogledi ni dovolj ustregla, torej je bilo treba druge dogovorjene, kakor mi jo je povedal načelnik: »Ce ostane sedanjí vodja, velja odpoved; če pride drugi, ostane šola.« — Vse se je godilo za mojimi hrbtom, komaj da sem dosegel dovoljenje dež. šol. sveta v izjavo. Deželni odbor pa ni hotel dovoliti selitvenih stroškov, zato je pritisnil glavar z odlokom: »Ker je zaradi nevzdržnih ondrotnih razmer premeščenje imenovanega v njegove lastnem interesu, se mu priporoča nemudoma predložiti prošnjo za premeščenje iz službenih ozirov na lastne stroške.« — Moj odgovor je bil v glavnem, da v mojem interesu ni moje premeščenje, pač pa redne šolske in stanovanjske razmere. Ker se nisem vdal, je obveljala odpoved, šola je bila opuščena, in jaz sem dobil dekret. — Glede moje žene, učiteljice ženskih ročnih del, mi je še obljubil nadzornik, da bo zaradi opustitve šole ali nameščenja ali dobi vsaj odslovinno. A oboje je izostalo. Torej se gospodi ni bilo dovolj, da si je zaradi njihove brezbrčnosti nakopala bolezen ter postala invalidna — izgubiti mora še mesečno 76 K. Nihče se ni zavzel za njen nadaljnji zaslužek; saj je bila samo za a č a s n o nameščena. Vsako dekle se lepše odslovi, kot se je odslovilo učiteljico ženskih ročnih del, ki je opravljala svojo službo 18 let. — K tej trajni izgubi je še omeniti nepopisni trud s selitvijo v vojnem času ob izredno slabem vremenu in pomanjkanju voznikov in navsezadnje še — oplenjen vagon!

— Iz slovenjegraškega okraja nam pišejo: Ni še dovolj lažnivega obrekovanja od strani gotovih ljudi; začeli so končno še napadati in blatiti po časnikih sivolasega nadučitelja, ki deluje ves čas svojega plodonosnega, mnogoletnega službovanja le za blagor naroda. To postopanje napram staremu kolegi pa ni čisto za naš stan in prav značilno za dopisnika članka ki ga je pričel zadnji »Učit. Tovarš«. Sicer se nam res ne zdi vredno, odgovarjati na ta dopis, a resnici na ljubo in v pojasnitev naj zadostujejo naslednji podatki. — Dolgo vrsto let že skriva rodovina učiteljice — ki se je tiče omenjeni dopis in katere oče je tudi učitelj na isti šoli v Šaleški dolini — v svoji notranjosti želo in ost sovraštva, ki ga o raznih prilikah zasaja v dobro ime svojega predpostavljene sotrudnika, ruje proti njemu, da zaneti tu ali tam ogenj pogubonosnega boja in prepira, ga lažljivo obrekuje in uporablja splohi vsa še tako grda sredstva napram njemu, in to le iz gole zavisti. Rada bi bila že zdavnaj vzdignila svojega nekoliko višje sedečega kolega z njegovega sedeža ter spravila s pomočjo sorodnikov in prijateljev svojih, ki mu pa morejo bore malo pomagati, sebe na dotično mesto. S tem svojim sicer lahkim, nečednim ravnanjem obtežuje ta oseba delovanje in poslovanje ne le predmetu svojega ščuvanja, t. j. nadučitelju, ampak tudi samemu sebi. — To obrekovanje se je seveda pomnožilo, ko je za vojne nadmestovala hiči te rodovine odsotnega učitelja na tej šoli. Ta je s svojim oblastnim in ošabnim vedenjem napram nadučitelju — svojemu nekdanjemu učitelju — in nekaterim kolegom dotičnega okraja kršila čut vsake kolegialnosti. V vseh starejših sotrudnikih vidi ona le siromake in starokopitneže. Zdi se ji, da je zajela vso učenost in znanost z veliko žlico, da edino ona s svojim znanjem razsvetljuje temoto mračnijaštva na šolskem obzorju. — V dotičnem dopisu piše dopisnik, da je ubožica zbolela zaradi velike žalosti, ker je bila ovadana, da je občevala z oficirji. Da je zbolela, ji pač prav radi verjamemo! Marsikaj bi lahko povedali, toda z ozirom na učiteljsvo samo rajši molčimo! Vprašamo jo pa, kdaj je prikričal nadučitelj v njen razred, ker je baje izpustila otroke pol ure prezgodaj iz šole? To je grda laž in javno obrekovanje! — tudi o imenovanju rdeče vezani knjigi rajši molčimo. — Dolžnost vsakega šol. voditelja je, da opozori učne osebe svoje šole vedno na točno izvrševanje dolžnosti, ako opazi, da se gode nerednosti. Tako je

tudi v našem slučaju. In nobenemu učitelju ne moremo steti v zaslugo, ako je takrat, ko smo stali na pragu Jugoslavije, prosjali pri našem najhujšem nasprotniku, sinu rajnskega učitelja, pomoči, da bi on posrečeval zanj pri raznih nemških gospodin in družin, da bi dosegli zaželjeno nadučiteljsko mesto. Ali povzgajuje to nas ugled? Ali ne vpiva vse to celo demoralizirajoče na občinstvo? — Da pa sad, ki ga najrajši obirajo ose in sršeni, ni najslabši, nam dokazujejo razne ustne in pisane zavave, ki jih prejema se vedno ob raznih priukih sivolasi nadučitelj od svojih hvaleznih učenec, od katerih mnogi zavzamejo očitna mesta v naši Jugoslaviji. Navajam tu odomek pisma, ki mi ga je pisal sedanjí poverjenik za uk in bogocastje: »Kot vas nekdanji učenec si stejem v veliko dolžnost, da se ob tej priliki spominjam tudi jaz vsega plodonosnega delovanja in se vam zahvaljujem najiskrenejše za nauke, ki sem jih prejel od vas v prvi mladosti. S ponosom lahko ravno vi gledate na svojo preteklost in uspešno delo v šoli. Nesteto učenec vasi je dosegel lepo mesto v človeški družbi in v javnem življenju. To je deloma uspen vašega truda, z zadovoljnostjo lahko uvidite z mirno vestjo, da ste storili lepo svojo dolžnost. Zame, ki ste ga sejal, je padlo na rodovinska tla. In ta zavest vas lahko v prvi vrsti boji; to je tudi skoro edino plačilo, ki ga imajo somiki pri svojem težavnem poklicu v st. lanih casih. Rivačnosti nasproti svojim učiteljem pozna le reakokdaj malomna. Prepričani bodite, da se cutim sam srečnega, ce slišim tudi od drugih vaših učenec le hvato in hvalezen spomin na vas, kakor ga gojim tudi sam vedno in ga tudi ohranjam. Zeim vam, veje-spostovani g. nadučitelj, da se nadajujete svoje delo v zdravju, miru, veselju in zadovoljnosti in se radujete v svoji preblijki rodovini na stara leta!« — (Zadnji dopis iz slovenjegraškega okraja smo prejeli od take strani, da nismo imeli povoda dvomiti o resnicnosti navedenih dejstev. V odgovor smo dobili dva dopisa, ki se bistveno enako glasita. Iz obeh objavljamo le toliko, kolikor služi razbistrenju razmer in popravlja krivico, ki jo je prvi dopis proti naši volji storil prizadetemu tovarisu. S tem je te pravde konec v našem listu! Ob tej priliki prosimo svoje dopisnike, naj nas z osebnotimi ne zavajajo v neprijeten položaj. Naj bodo zgolj stvarni, a oseb naj se dotikajo le toliko, kolikor je to neobhodno potrebno, da ostaneta resnica in pravica neoskrnjena, in kolikor niso osebe krive zaviranja šolskega delovanja in ne otežujejo položaja našega stanu! V takih primerih ni mogoče oseb ločiti od stvari; zato pa gre naše prizadevanje za tem, da šolske oblasti odstranijo osebe, ki zaradi njih trpi ves šolski ustroj, da, ki so bile celo postavljene na svoja mesta v ta namen, da škodujejo celoti! — Mistifikacija je lahka stvar, a ni častna. Osebnosti naj se poravnava predvsem doma na zborovanjih domačega učiteljskega društva. Tudi Učiteljski svet smo ustanovili v ta namen, da se pravde strogo osebnega značaja doženejo najprej v zaupnem domačem krogu. Naš list pa nima te naloge, da bi v njem razgrinjal umazano perilo ali pa komurkoli delal krivico in silo! — Op. uredn.)

— **Dolžnosti in pravice.** Vse učiteljsvo resno opozarjamo, naj v polni meri izvršuje svoje stanovske dolžnosti! Sedaj so te dolžnosti dvojne: značaja: delo nam narekuje ljubezen do svobodne, mlade nove domovine in zavest, da smo dobojevali ugodno rešitev materialnega vprašanja. Ker smo in še bomo dosegli svoje pravice, moramo z delom in z izpolnjevanjem dolžnosti dokazati, da smo vredni pravic! Delo v šoli je naša prva s k r b e. Veselice, lov, obiski in drugačne zabave ne smejo biti vzrok, da bi zane-marjali šolo in ne dobili stanovanj! (Koga se ta namigavanja tičejo, pač sami dobro vedo!) Kakor smo bili in ostanemo načelniki in neizprosnosti v svojih zahtevah, tako obenem hočemo, da stoji vsak član in vsaka članica našega stanu in naše organizacije v brezpopojni zvestobi do šole in naroda na svojem mestu! Ako stori ogromna večina v vsakem primeru svojo dolžnost in se zaveda velike svoje naloge, mora ta zgled stanovske zavednosti potegniti za seboj tudi one, ki lenarijo in veseljajo na škodo ugledu našega stanu! Upamo, da ta splošni opomin zbudi vest prizadetih, ki se naj takoj poprimejo dela v šoli! Zanikrnosti ne bomo pardonirali in zanikrnežev ne bomo branili! Kakor si postiljajo, tako pa naj leže! —

— **Vseučiliški profesor dr. Heinz.** znani botanik, je dne 22. t. m. v Zagrebu umrl.

— **Društvo Samopomoč štajerskega učiteljskega.** Odbor poroča: Izza zadnje naše objave v mesecu decembru pret. l. moramo naznaniti dva nova smrtna sluč-

ja. Dne 8. decembra je umrla gospa Ana Leyfertova in dne 9. decembra Ivan Oschaidler. To sta 169. in 170. smrtni slučaj. Znesek po 4 K naj vsakdo gotovo plača tekom meseca februarja t. l.

— **Vprašanje.** Tovarš z bivšega Štajerskega nam piše: »Kdo bo poravnal avstrijski dolg učiteljsvu za poletno poplisanje obsejanih površin? Dobiti bi imel okoli 800 K, a se nisem videl vinarja. Ako kdo misli, da smo učitelji morda z denarjem preobloženi, naj si ogleda moje novorojeto darilo: kracuni za tri v mestu Solajce se otroke 5/9 K; postna nakaznica za januar 1919 iz davkarne 497 K.«

— **Iskreno prošnjo** sporoča vodstvo »Narodne soie« v St. Rupertu pri velikovcu. Glas se: »Z večjo skrbjo kakor druga leta zre vdano podpisano šolsko vodstvo tako zgodaj približajoci se zimski nasproti. Ze zaunji dve leti otrokom nase soie zavoljo sime draginje in pomanjkanja blaga skoraj nobene oblike več nismo mogli dati. Zda pa, dasi je že premirje nastopilo, blaga se ni dobiti ali pa le za simo visoko ceno. Zato so se razmere tako poslabšale, da mnogo naših šolskih otrok, ki so vecinoma otroci ubogih starsev, sploh nobene potrebne oblike nimajo, tako da otroci ne bodo mogli v šolo zahajati, ako jim ne oskrbimo popome oblike in opuvaja in jim ne uajemo v zimskim mesecim opodne gorke jime. Zavoljo tega nameravamo tudi letos napraviti vozičnice na korist ubogih otrok nase soie in se obracam pomu zaupanja zopet do preblijah srce naših dobrotnikov, do p. n. Slovencev in Slovenk z iskreno prošnjo, da naj nam prinitjo na pomoč z darovi v blagu, na pr. z volno, posebno pa z denarju. Jako bi nam bilo v sedanjih razmerah tudi ustrezno, ako bi se nani podarilo obnosene otroške oblike za dečke in deklice, tudi oblike od odraslih bi radi sprejeli, ker bi jo potem lahko nase šolske sestre prikrojile za otroke. Za vso dobrotljivost se vsem preblijah dobrotnikom že v naprej najpresrečnejše zahvaljujemo. — Končno še naznanjamo vsem našim dobrotnikom in prijateljem slovenskega šolstva, da bomo po preteku petih let zopet napravili veliko božično slavnost, in sicer po Novem letu, najbrže v sredo pred pustno nedeljo.«

Srednješolske vesti.

Osebnostne vesti. Profesor dr. Ivan Arnejc se dodeli komisiji za likvidacijo državnih knjižnic in knjižnice bivšega naučnega ministrstva na Dunaju. — Profesor dr. Alfred pl. Valenta-Marchthurn se odpusti iz službe. — Profesorja dr. Henrik Swoboda in Karel Werner v Ljubljani ostaneta v službi države SHS do konca šolskega leta 1918/1919. — Za zopetni sprejem v službo je prošil realni profesor dr. Ernst Gainsperger. Prošnja je bila odklonjena. — Učiteljski zbor gimnazije v Kočevju ostane na lastno prošnjo v službi deželne vlade do konca tega tečaja.

Na državni gimnaziji SHS v Celju se oddaja ravnateljska služba z zakonito določenimi prejemki. Prosilci naj predložijo redno opremljene prošnje predpisanim potom višjemu šolskemu svetu v Ljubljani do 15. svečna t. l. Zakasnele prošnje se ne bodo upoštevale.

Od ministrstva prosvete v Belgradu. Profesor dr. Valentin Kušar iz Ljubljane je pozvan v službovanje na ministrstvo prosvete v Belgrad.

Za rezervni sklad Zaveze.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Šklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

VII. izkaz.

Po 25 K: Skulj Andrej — Tržišče. Po 10 K: Ilti Matja — Dob. Po 5 K: Jurko Vitko, Miroslava Jurkova — Dol; Letičja Kobaletova, Rainer Jakob — Hrastnik. Danasnji izkaz 55 K. Prej izkazanih 800 K. Skupaj 855 K.

Ivan Petrič, Ljubljana-Sp. Siška.

V VI. izkazu mora stati: Anton Grmek — Krašnja (ne Kranj).

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Ivan Šemrl v Lescach: V notici »Plemenito dejanje« v zadnji naši številki se mora ime seveda pravilno glasiti Šemrl (ne Smeral). Napako je zakrivil tiskarski skrat. Ustanova je bila tako netočno opisana, da nismo mogli pogoditi pravega smisla. Prosimo jasne poročila! Ne vemo, zakaj bi nas bilo strah? Bali se nismo vse drugačnih pošasti, pa bi se uboge ustanove?

Učiteljsvu v Metliki: Dela za nabavne prispevke se lotimo, ko spravimo pod

streho nakazila novih plač. Potrpite!

Razpisane službe: zadevo spravijo naši zastopniki v razgovor na prihodnji seji Visjega šolskega sveta. Vasi skipei so pravilni. Na divsem Kranjskem ne razpisujejo služb z ozirom na zasedenje logaskega in postojuskega šolskega okraja. Kaj pa je z drugimi okraji okupiranega ozemlja? Razpisujejo pa službe iz vse ostale neokupirane Slovence v stano namence, in sicer s tako kratkimi termini, da se učiteljsvo na okupiranem ozemlju ne bo nikoli moglo zanje potezati, ker bodo službe že davno oddane, preeni priče nasa resitev. Razlog je in to tak: Učiteljsvo iz logaskega in postojuskega okraja ne more sedaj nikamor kompetent, medtem ko drugo učiteljsvo lahko prosi za vsako razpisano službo. Na razpisu služb v Kranjski Slovinci — Bog se nas usmili, da se se zaaj nso odpravili domachi protov! — bo sicer učiteljsvo iz postojuskega in logaskega okraja udeleženo pozneje, a učiteljsvo iz vse Slovence bo lahko konkuriralo z njim. To je prikrasane pravice pravino bi torej bno, da z vsemi razpisi tonko casa pocakajo, dokler se ne bo mogoče udeležiti kompetence vsemu učiteljsvu.

Denosnane der Lehrerschaft Steiermarks: Diagovome si prevod preskrbeti aje med svojimi znanci. Mu se ne moremo s takim delom ukvarjati. Ne verjamemo, da nimate v društvenem vodstvu nikogar, ki bi ne bil več slovenščini.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljsva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

St. 35.

Razpis

učiteljskih služb v šolskem okraju Konjice.

- 1.) Cadram, šestrazredna ljudska šola, III. kraj. razred, dve učiteljski mesti, stalno, oziroma začasno.
- 2.) Sv. Jernej, trirazredna ljudska šola, III. kraj. razred, dve učiteljski mesti (učiteljici), stalno, oziroma začasno.
- 3.) Konjice, petrazredna deska šola, II. kraj. razred, eno učiteljsko mesto, stalno, oziroma začasno.
- 4.) Konjice, petrazredna dekliška šola, II. kraj. razred, eno mesto za učiteljico, stalno, oziroma začasno.
- 5.) Loče, šestrazredna ljudska šola, II. kraj. razred, eno učiteljsko mesto in dve mesti za učiteljice.
- 6.) Prihova, trirazredna ljudska šola, III. kraj. razred, mesto učitelja, oziroma učiteljica.
- 7.) Resnik, enorazredna ljudska šola, II. kraj. razred, mesto učitelja in šolskega vodje.
- 8.) Stranice, dvorazredna ljudska šola, III. kraj. razred, mesto učiteljice.
- 9.) Spitalič, trirazredna ljudska šola, II. kraj. razred, eno mesto učitelja, oziroma učiteljice.
- 10.) Sv. Kunigunda na Pohorju, dvorazredna ljudska šola, II. kraj. razred, nadučiteljsko mesto in mesto ene učiteljice.
- 11.) Skomre, enorazredna ljudska šola, II. kraj. razred, mesto učitelja in šolskega vodje.

Pravilno opremljene prošnje je vložiti predpisanim službenim potom do

1. marca 1919

pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet Konjice, dne 20. januarja 1919.

Predsednik: Trstenjak s. r.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. dec. 1918 K 166.101-54.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2u. do 1/2u. ure popoldne.

Naš denarni zavod.

Šolske tablice

iz škričja in z lesenim obodom ter kamenčke ima v zalogi

Milan Kravanja, Begunje pri Rakeku.